

Čápi u nás zbytečně přicházejí o své životy. Nejen kvůli ochraně těchto známých dálkových migrantů, kteří už zase brzy opustí Česko, potřebujeme bezpečnější elektrická vedení

7.8.2023 - Soňa Holingerová Hendrychová, Pavel Bouda, Lubomír Budný, Lucie Ješátková | Ministerstvo životního prostředí ČR

K odvrácené straně technického rozvoje společnosti patří zraňování nebo usmrcování ptáků na linkách elektrického vedení.

Českou republiku křížuje téměř 250 000 km různých typů elektrických vedení protínajících oblohu, která mohou představovat nebezpečí pro ptačí druhy. Za úrazy ptactva stojí zpravidla nevhodné konstrukce na sloupech elektrických vedení, na kterých dochází k úrazům ptáků výbojem elektrického proudu. Druhým závažným problémem jsou přímé nárazy ptáků do vodičů a zemnicích lan elektrického vedení. Obě nástrahy jsou každým rokem osudné pro statisíce ptačích jedinců. Díky spolupráci mezi energetiky a ochránci přírody budou elektrická vedení pro ptáky bezpečnější. Nový metodický pokyn MŽP zavádí pravidla pro prevenci nárazů ptáků do vedení.

„Vedení všech napěťových hladin mohou pro ptáky představovat překážky, které při přeletech nezaregistrují nebo se jim v letu nedokážou vyhnout. Nebezpečná jsou hlavně místa, na kterých vedení přetínají řeky, rybníky či procházejí v blízkosti významných hnízdišť nebo tahových shromaždišť ptáků. K nárazům dochází často za mlhy, deště, sněžení nebo v noci,“ vysvětluje Václav Hlaváč z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR), který se dlouhodobě věnuje problematice vlivu fragmentace krajiny na populace volně žijících živočichů.

„Závažnost tohoto problému spočívá v tom, že nárazy do vodičů ohrožují zástupce téměř všech našich ptačích druhů, zejména však labutě, husy, čápy, jeřáby nebo volavky, ale i malé druhy jako jsou potápky, chřástali nebo pěvci,“ doplňuje ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).

Problematice ptáků a elektrického vedení věnuje resort životního prostředí pozornost již řadu let. Za pracovní skupinou, ve které spolupracují zástupci provozovatelů distribuční sítě (ČEZ Distribuce, EG.D, PREdistribuce) a přenosové soustavy (ČEPS), dále Ministerstva průmyslu a obchodu, Agentury ochrany přírody a krajiny ČR a České společnosti ornitologické, je řada společných kroků pro zmírnění rizik pro ptáky na elektrických vedeních.

Výsledkem činnosti pracovní skupiny je nalezení shody na společném postupu a zejména způsobu zabezpečení elektrických vedení pro ptáky. Prvním výstupem pracovní skupiny byl v roce 2017 metodický pokyn MŽP, který stanovil postup při snižování rizika úrazů ptáků elektrickým proudem, který se vztahuje na venkovní elektrická vedení vysokého napětí.

V letošním roce MŽP vydalo druhý metodický pokyn, který stanovuje pravidla zabezpečení proti nárazům ptáků do vodičů a zemnicích lan venkovních elektrických vedení. Pokyn definuje rizikové úseky vedení a stanoví postup při „zviditelnění“ vodičů tak, aby letící ptáci mohli překážku včas zaregistrovat a dokázali se jí vyhnout. *„Oba metodické pokyny jsou výsledkem dlouhodobé,*

koncepční a vstřícné spolupráce se zástupci energetických společností, bez které by nebylo možné zvyšovat bezpečnost ptáků na elektrických vedeních,” chválí spolupráci ministr Hladík.

„Díky vzájemné spolupráci provozovatelů distribuční a přenosové soustavy s uvedenými zástupci za ochranu životního prostředí došlo k definování metodik pro výstavbu nebo obnovu venkovních elektrických vedení. V rámci ochrany před úrazem elektrickým proudem používají distributoři pouze schválené prvky s certifikací od AOPK ČR. Jejich funkčnost byla ověřena studií AOPK ČR. Jedná se především o bezpečné konzoly v kombinaci s doplňkovými ochranami pro nové nebo stávající vedení. Stejný proces byl použit i v oblasti ochrany před nárazem do vodičů, kde již vzniká pro toto potencionální riziko databáze prvků posouzených ze strany AOPK ČR jako funkčních tzv. zviditelňovačů vedení. Díky nově vydanému metodickému pokynu definujícímu jak a kde dané prvky používat, dochází k sjednocení požadavků pro ochranu ptactva. Výsledkem je urychlení odborného posouzení orgány ochrany přírody z hlediska posuzované výstavby nebo obnovy vedení, předvídatelnost provozovatelů el. sítí ohledně lokalit a rozsahu potřebných opatření použitých na el. vedeních. Poslední oblastí, pro kterou zbývá vytvořit metodický pokyn je proces transferů čapích hnízd, kde již dnes realizujeme bezpečné přesuny a testujeme první ochranné prvky,” shodují se uvedení provozovatelé distribuční sítě a přenosové soustavy.

Nový metodický pokyn spoluvytvořený s provozovateli elektrických vedení významně přispěje k tomu, aby opatření na elektrických vedeních minimalizovala úrazy ptáků.

Metodický pokyn byl publikován ve Věstníku MŽP.

https://www.mzp.cz/cz/news_20230807-Capi-u-nas-zbytecne-prichazeji-o-sve-zivoty-Nejen-kvuli-ochrane-techto-znamych-dalkovych-migrantu-kteri-uz-zase-brzy-opusti-Cesko-potrebujeme-bezpecnejsi-elektricka-vedeni